

11/36

Účetní závěrka Ministerstva práce a sociálních věcí k 31. 12. 2010

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2011 pod číslem 11/36. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Daniel Reisiegel, MPA.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda při vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky k 31. 12. 2010 postupovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“).

Kontrolovaným obdobím byl rok 2010 a související skutečnosti z předcházejících let, popř. z roku 2011.

Kontrola byla prováděna v době od června do října roku 2011.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které MPSV podalo, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Odvolání proti rozhodnutí o námitkách MPSV nepodalo.

Kolegium NKÚ na svém II. zasedání, konaném dne 30. ledna 2012,

schválilo usnesením č. 7/II/2012

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Činnost ministerstva je upravena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon). MPSV bylo zřízeno s účinností od 1. července 1990 zákonem č. 203/1990 Sb., o změnách v organizaci a působnosti ministerstev České republiky, jako ústřední orgán státní správy České republiky.

MPSV je ústředním orgánem státní správy pro pracovněprávní vztahy, bezpečnost práce, zaměstnanost a rekvalifikace, kolektivní vyjednávání, mzdy a jiné odměny za práci, důchodové zabezpečení, nemocenské pojištění, úrazové pojištění, sociální péči, péči o pracovní podmínky žen a mladistvých, právní ochranu mateřství, péči o rodinu a děti, péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc, a pro další otázky mzdové a sociální politiky.

MPSV je organizační složkou státu (dále také „OSS“), samostatnou účetní jednotkou a správcem rozpočtové kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*.

V případě kontrolní akce č. 11/36 – *Účetní závěrka Ministerstva práce a sociálních věcí k 31. 12. 2010* se jednalo o navazující kontrolní akci. V letech 2007–2010 byly u této kontrolované osoby provedeny z hlediska předmětu a cíle kontroly obdobně zaměřené kontrolní akce č. 07/13 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí*¹,

1 Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 07/13 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí* byl publikován v částce 1/2008 *Věstníku NKÚ*.

č. 08/13 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2007*², č. 09/05 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2008*³ a č. 10/06 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2009*⁴.

Kontrolní akce č. 11/36 byla kontrolou typu legality, jednalo se tedy o kontrolu souladu s právními předpisy a o přezkoumání věcné a formální správnosti v rozsahu potřebném pro dosažení cílů kontroly.

Vzhledem k nejednoznačnosti a nekompletnosti právní úpravy účetnictví pro rok 2010 (podrobněji popsáno v částce 3/2011 *Věstníku NKÚ* v kontrolní akci č. 10/20 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2010*) nebylo cílem hodnotit, zda účetní závěrka MPSV k 31. prosinci 2010 podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Účetní regulace platná pro organizační složky státu v roce 2010 a její promítnutí do vnitřních předpisů MPSV

S účinností k 1. lednu 2010 byly vydány nové právní předpisy vztahující se k účetnictví OSS a také došlo k rozsáhlé novelizaci některých zákonů, např. zákona o účetnictví. Upraveny a stanoveny byly nové účetní metody implementující aktuální principy pro vedení účetnictví a výkaznictví, byla zavedena nová směrná účtová osnova a nové výkazy, nově byly nastaveny povinnosti týkající se předávání údajů do tzv. centrálního systému účetních informací státu (dále také „CSÚIS“).

Kromě novely zákona o účetnictví byly s účinností od 1. ledna 2010 vydány prováděcí vyhlášky nutné k provedení změn v účetnictví organizačních složek státu, a to:

- vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky (dále také „vyhláška č. 410/2009 Sb.“);
- vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech).

Zákon o účetnictví ukládá vybraným účetním jednotkám povinnost postupovat při vedení účetnictví také podle *Českých účetních standardů* (dále také „ČÚS“). Od 31. prosince 2009 byly platné pouze čtyři účetní standardy, účinné byly od 1. ledna 2010, které jen z malé části upravovaly problematiku řešenou původními standardy č. 501 až 522 účinnými do 31. prosince 2009. Jednalo se o následující ČÚS:

- č. 701 – *Účty a zásady účtování na účtech*,
- č. 702 – *Otevírání a uzavírání účetních knih*,
- č. 703 – *Transfery*,
- č. 704 – *Fondy účetní jednotky*.

Ministerstvo financí v § 79 vyhlášky č. 410/2009 Sb. stanovilo množství přechodných ustanovení odkládajících účinnost některých jejích částí. Zákon o účetnictví a vyhlášky č. 410/2009 Sb. a č. 383/2009 Sb. byly v závěru prosince roku 2010 novelizovány.

² Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 08/13 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2007* byl publikován v částce 4/2008 *Věstníku NKÚ*.

³ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 09/05 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2008* byl publikován v částce 3/2009 *Věstníku NKÚ*.

⁴ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 10/06 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2009* byl publikován v částce 4/2010 *Věstníku NKÚ*.

MPSV v roce 2010 neimplementovalo do svých vnitřních předpisů změny vyplývající z nového účetnictví OSS upraveného právními předpisy s účinností od 1. ledna 2010 a postupovalo ve většině případů podle metod a postupů nastavených a účinných do 31. prosince 2009.

2. Účetní závěrka MPSV k 31. prosinci 2010

Tabulka č. 1 – Údaje účetní závěrky MPSV k 31. prosinci 2010
z výkazu rozvaha

(v tis. Kč)

Aktiva (v netto hodnotě)			Pasiva		
Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní kapitál ⁵	Cizí zdroje ⁶	Pasiva celkem
11 255 278	5 636 667	16 891 945	-22 531 845	39 423 790	16 891 945

Zdroj: účetní závěrka MPSV k 31. prosinci 2010.

Tabulka č. 2 – Údaje za běžné období z výkazu zisku a ztráty
k 31. prosinci 2010

(v tis. Kč)

Náklady	Výnosy	Výsledek hospodaření po zdanění
39 056 165	4 635 165	-34 421 000

Zdroj: účetní závěrka MPSV k 31. prosinci 2010.

Tabulka č. 3 – Údaje účetní závěrky MPSV k 31. prosinci 2010 – podrozvahové účty

(v tis. Kč)

Syntetický účet	Název	částka
901	Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	157 360
902	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	28 518
911	Odepsané pohledávky	555
976	Dlouhodobé podmíněné závazky ze vztahu k prostředkům EU	7 313 453
999	Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům	7 127 020

Zdroj: účetní závěrka MPSV k 31. prosinci 2010.

3. Nesprávnosti zjištěné v účetní závěrce

Kontrola byla prováděna na vzorku vybraných účetních případů týkajících se jednotlivých transakčních cyklů a použití účetních metod s cílem ověřit systém účtování podle nových právních předpisů účinných v roce 2010. Zjištěné nesprávnosti jsou proto pouze demonstrativní, poukazují zejména na systémové nedostatky v oblasti vedení účetnictví; v tomto kontrolním závěru není uváděna celková výše nesprávnosti v účetní závěrce MPSV.

3.1 Přechod na nové účetnictví organizačních složek státu

Novými právními předpisy účinnými od 1. ledna 2010 byl nastaven i převod konečných zůstatků účtů k 31. prosinci 2009 na počáteční stavy účtů k 1. lednu 2010. Převod konečných zůstatků na počáteční stavy je upraven ČÚS č. 702 – *Otevírání a uzavírání účetních knih*.

⁵ Součástí vlastního kapitálu v roce 2010 nebyly dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 410/2009 Sb. výdajové účty rozpočtového hospodaření, a proto je vlastní kapitál záporný.

⁶ Výdajové účty rozpočtového hospodaření byly dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 410/2009 Sb. v roce 2010 zařazeny do cizích zdrojů.

3.1.1 Účetní záznamy týkající se převodu konečných zůstatků roku 2009 na počáteční stavy roku 2010 a otevření účetních knih k 1. 1. 2010

K doložení převodu konečných zůstatků k 31. prosinci 2009 na počáteční stavy k 1. lednu 2010 předložilo MPSV dva dokumenty. Uvedené dokumenty měly doložit v souladu s § 4 odst. 10 zákona o účetnictví skutečnosti, které se týkaly účetnictví, a proto byly považovány za účetní záznam. Tyto záznamy však nebyly průkazné ve smyslu § 33a odst. 1 zákona o účetnictví, neboť k nim nebyl připojen žádný podpisový záznam.

3.1.2 Nesprávné převody počátečních stavů k 1. 1. 2010

MPSV nesprávně převedlo konečný stav rozvahového účtu 902 – *Fond oběžného majetku* vykázaný k 31. prosinci 2009. V rozporu se vzorovým převodovým můstkem obsaženým v příloze ČÚS č. 702 vykazalo konečný zůstatek účtu 902 – *Fond oběžného majetku* ve výši 5 335 331,58 Kč jako součást účtu 403 – *Dotace na pořízení dlouhodobého majetku*. Dle vzorového převodového můstku měl být zůstatek účtu 902 – *Fond oběžného majetku* převeden do počátečního stavu účtu 401 – *Jmění účetní jednotky*. MPSV tím v roce 2010 nevedlo správné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o účetnictví.

MPSV převedlo konečný zůstatek podrozvahového účtu 975 – *Závazky ESF⁷* vykázaný k 31. prosinci 2009 na počáteční stav účtu 976 – *Dlouhodobé podmíněné závazky ze vztahu k prostředkům EU* k 1. lednu 2010 v nesprávné výši, čímž nevedlo správné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o účetnictví. Rozdíl v podrozvahových účtech v příloze č. 5 účetní závěrky MPSV sestavené k 31. prosinci 2010, výkazu A.4., ve sloupci MINULÉ OBDOBÍ oproti hodnotám vykázaným v roce 2009 činil 1 028 142,00 Kč.

3.2 Neinvestiční transfery

3.2.1 Transfery územním rozpočtům a transfery poskytovatelům sociálních služeb

Celkové výdaje MPSV na transfery územním rozpočtům na dávky činily v roce 2010 částku 25 703 790 tis. Kč a celkové výdaje na transfery poskytovatelům sociálních služeb činily v roce 2010 částku 6 816 699 tis. Kč. Ve všech případech se v roce 2010 jednalo o dotace, u kterých bylo MPSV poskytovatelem. Dotace podléhaly finančnímu vypořádání podle vyhlášky č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem.

MPSV v roce 2010 v oblasti výše popsaných transferů účtovalo pouze o skutečném výdaji na základě výpisu z bankovního účtu a o nákladech na nároky na prostředky státního rozpočtu. V souladu s ustanovením ČÚS č. 703 – *Transfery* mělo MPSV v roce 2010 účtovat nejprve o poskytnutí zálohy souvztažně se zápisem na příslušné účty účtových skupin 22 nebo 23 (bankovní účty).

K 31. prosinci 2010 nebyly tyto transfery ve většině kontrolovaných případů finančně vypořádány, tj. nebyly známy skutečnosti dokládající oprávněnost výše čerpání zálohy, např. nebylo doloženo finanční vypořádání nebo splnění jiné obdobné povinnosti. Proto mělo MPSV k 31. prosinci 2010 v souladu s ČÚS č. 703 účtovat prostřednictvím dohadných účtů a prostřednictvím nákladových účtů.

MPSV tím, že o poskytnutých neinvestičních transferech neúčtovalo v souladu s ustanovením ČÚS č. 703, nevedlo v roce 2010 správné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o účetnictví. Uvedená nesprávnost byla zjištěna na vybraném vzorku operací, jedná se však o systémovou chybu.

7 ESF = Evropský sociální fond.

3.2.2 Vratky dotací

MPSV v roce 2010 účtovalo o vrácených prostředcích, které se týkaly transferů poskytnutých v předchozích letech prostřednictvím účtů vlastního kapitálu. V případě přijetí peněžních prostředků od příjemců se jedná o cizí peněžní prostředky a MPSV po přijetí těchto prostředků vzniká závazek odvést prostředky do státního rozpočtu na účet Ministerstva financí.

MPSV nevedlo v roce 2010 správné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o účetnictví. Kontrolovaný objem vybraných účetních případů představoval částku 199 791 679,36 Kč. Vzhledem k tomu, že kontrola byla provedena na vzorku operací, lze předpokládat, že výše nesprávnosti není konečná.

3.3 Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

3.3.1 Zařazování a vyřazování dlouhodobého majetku

MPSV účtovalo v roce 2010 z velké části o zařazení a vyřazení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v rámci jednoho majetkového účtu jednou souhrnnou částkou. V kontrolovaných případech MPSV nerozlišovalo důvod vyřazení majetku. Částka vznikla sečtením přírůstků majetku a odečtením úbytků majetku nejčastěji v rámci jednoho měsíce. MPSV účtovalo na stranu majetkového účtu podle toho, zda ve výsledné částce převažoval přírůstek majetkového účtu nebo úbytek majetkového účtu. Pokud převážil úbytek majetku, byla částka účtována na straně Dal majetkového účtu, i když zahrnovala i přírůstky majetku. **Účtováním souhrnné částky nevykázalo MPSV správné hodnoty souhrnných denních obrátů stran Má dáti a Dal majetkových účtů, a při vedení účetnictví tak postupovalo v rozporu s § 13 odst. 2 písm. b) zákona o účetnictví.**

3.3.2 Dlouhodobý majetek pořízený v roce 2010 zařazený na majetkové účty až v roce 2011

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, který MPSV pořídilo ve čtvrtém čtvrtletí roku 2010 a který byl způsobilý k užívání, zařadilo MPSV na majetkové účty až v roce 2011 a k 31. prosinci 2010 ho vykázalo na účtech nedokončeného dlouhodobého majetku:

- 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek* v celkové částce 200 667 777,93 Kč a
- 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek* v celkové částce 138 149 453,00 Kč.

MPSV nevedlo v roce 2010 úplné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o účetnictví, neboť neúčtovalo o dlouhodobém hmotném a nehmotném majetku způsobilém k užívání na příslušných majetkových účtech. Jedná se o systémovou chybu, která je v kontrolních závěrech pravidelně uváděna již od roku 2008.

3.3.3 Správnost vykázání majetku na majetkových účtech v rámci účetní závěrky

Na základě předložených dat z majetkové evidence k 31. prosinci 2010, která byla přímým podkladem pro účtování o majetku, bylo zjištěno, že MPSV vykazuje na několika majetkových účtech položky, které svým oceněním nesplňovaly cenovou hranici danou vyhláškou č. 410/2009 Sb. (příp. vyhlášku č. 505/2002 Sb. účinnou do 31. prosince 2009).

Majetková evidence byla v roce 2010 vedena v rozporu s § 8 odst. 1, 5 a 6 zákona o účetnictví nesrozumitelně a způsobem, který nezaručoval trvalost účetních záznamů. Z údajů majetkové evidence nebylo možné jednoznačně sledovat informace např. o technickém zhodnocení majetku, informace o provedení opravných záznamů a informace o převedeném či vyřazeném majetku. Software zajišťující evidenci majetku neumožňoval zjistit historii jednotlivých účetních zápisů. Nebylo možné prokázat skutečné ocenění majetkových položek.

MPSV nevyvrátilo nesprávnost vykázání vybraných položek majetkové evidence a neprokázalo ve smyslu § 33a zákona o účetnictví správnost vykázání částek na příslušných majetkových účtech v celkové výši 7 550 780 Kč⁸.

3.4 Cenné papíry a dividendy

3.4.1 Dividendy

MPSV vykázalo v roce 2010 konečný zůstatek účtu 069 – *Ostatní dlouhodobý finanční majetek* v celkové výši 7 250 250 911,50 Kč. Dlouhodobý finanční majetek byl tvořen akciemi tří akciových společností a jednoho majetkového podílu ve společnosti s ručením omezeným. V roce 2010 byly třemi akciovými společnostmi vyplaceny dividendy plynoucí z akcií, se kterými má příslušnost hospodařit MPSV. Dividendy ze všech tří akciových společností činily v roce 2010 částku cca 277 mil. Kč⁹. V souladu s § 6 odst. 1 písm. l) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), jsou výnosy z majetkových účastí státu příjmem státního rozpočtu. Dle usnesení vlády z 25. srpna 2004 č. 797, o využití dividend z akcií, jejichž nabyvatelem je Ministerstvo práce a sociálních věcí, na řešení problémů spojených s důchodovou reformou, náleží do kapitoly 397 – *Operace státních finančních aktiv* (dále také „OSFA“) spravované Ministerstvem financí¹⁰, na jejíž účet byly všechny dividendy MPSV odeslány. Ve dvou případech byly dividendy odeslány přímo z účtů akciových společností na účet Ministerstva financí (dále také „MF“), resp. kapitoly 397 – OSFA, na základě dopisů MPSV. Ve třetím případě byla dividenda odvedena na účet MF až po přijetí prostředků na účet MPSV.

MPSV ve svých účetních výkazech (výkaz zisku a ztráty) za rok 2010 vykázalo pouze dividendy z jedné akciové společnosti ve výši 121 984 651,06 Kč.¹¹ O ostatních dividendách plynoucích z akcií, resp. majetku, se kterým je MPSV příslušné hospodařit, nevedlo žádnou informaci ani v příloze účetní závěrky ani v závěrečném účtu kapitoly, přestože se jedná o významnou informaci týkající se objemu prostředků ve výši cca 155 mil. Kč. MPSV nepostupovalo v roce 2010 konzistentně při účtování a vykazování dividend z akcií.

3.4.2 Vykázání akcií a podílu na účtu 069 – *Ostatní dlouhodobý finanční majetek*

NKÚ v rámci kontrolních akcí, týkajících se závěrečného účtu MPSV, č. 07/13, č. 08/13, č. 09/05 a č. 10/06 opakovaně konstatoval, že účtování a vykazování majetkových účastí státu vyžaduje komplexní úpravu a že předpisy regulující účetnictví jsou v této oblasti nedostatečné a nejednoznačné. Tento stav přetrvával i v roce 2010.

3.5 Pohledávky a závazky

MPSV v oblasti pohledávek a závazků nevedlo v roce 2010 správné a úplné účetnictví ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 a 3 zákona o účetnictví. Jednalo se zejména o následující systémové nesprávnosti, kdy MPSV:

- neúčtovalo o opravných položkách k pohledávkám, přestože na účtu 311 – *Odběratelé* vykázalo konečný zůstatek ve výši 386 tis. Kč, který se skládal mj. i z neuhrazených faktur z let 2006, 2007 a 2008;

8 V celkové neprokázané částce je zahrnut pouze majetek pořízený po roce 2003, kdy nabyla účinnost vyhláška č. 505/2002 Sb., v níž byly stanoveny cenové hranice pro pořizovací ceny dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Dále je zohledněna snížená hranice upravená vnitřními předpisy.

9 Jedna z akciových společností vyplatila MPSV dividendy v eurech. Výše částky v Kč v okamžiku přijetí prostředků na účet MPSV a v okamžiku přijetí prostředků na příjmový účet MF závisí na platném měnovém kurzu k danému okamžiku.

10 Zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, v § 36 odst. 2 písm. a) uvádí, že státními finančními aktivy jsou mj. „... další peněžní prostředky, o kterých tak rozhodla vláda ...“.

11 Přijatá čistá dividenda a vratka daně ze SRN vykázány na účtu 665 – *Výnosy z dlouhodobého finančního majetku*.

- ve svém účetnictví nerozlišovalo dlouhodobost pohledávek a např. složení trvalé garance při nákupu kreditní karty CCS v letech 2004 a 2005 vykazalo na účtu krátkodobých pohledávek;
- neúčtovalo v roce 2010 o všech závazcích (např. bylo zjištěno neúčtování o závazku plynoucím ze smlouvy apod.).

3.6 Krátkodobý finanční majetek

MPSV v roce 2010 nevedlo správné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o účetnictví v oblasti valutové pokladny a přepočtu kurzových rozdílů. V případě valutové pokladny účtovalo MPSV o výdaji na stranu Dal účtu 223 – *Zvláštní výdajový účet* v částce, kterou uvedlo v platebním poukazu. Platební poukaz však byl vystavován pro potřeby vystavení šeku (příkazu k úhradě) a přepočten kurzem ČNB k dřívějšímu dni, než byl proveden skutečný výběr. MPSV tak ve většině kontrolovaných případů neúčtovalo o uskutečněném výdaji na základě bankovního výpisu, případně potvrzení ČNB o prodeji valut, ale účtovalo o předpokládané částce přepočtené na české koruny k jinému datu, než byl uskutečněn výběr.

S výše uvedenou nesprávností souvisí i systémově nesprávný výpočet kurzových rozdílů. MPSV v roce 2010 vypočítávalo kurzový rozdíl opět ke dni vystavení platebního poukazu (vystavovaného pro potřeby vystavení šeku či příkazu k úhradě), nikoliv ke dni vzniku závazku, případně pohledávky, s úhradou související, jak vyžaduje § 70 vyhlášky č. 410/2009 Sb.

3.7 Inventarizace

MPSV v rozporu s § 6 odst. 3 zákona o účetnictví neprovedlo inventarizaci veškerého majetku a závazků uvedených v účetní závěrce MPSV k 31. prosinci 2010. V roce 2010 nebyla provedena inventarizace účtů:

- 331 – *Zaměstnanci* (konečný zůstatek 31 937 tis. Kč),
- 333 – *Jiné závazky vůči zaměstnancům* (konečný zůstatek 11 tis. Kč),
- 336 – *Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění* (konečný zůstatek 17 762 tis. Kč),
- 342 – *Jiné přímé daně* (konečný zůstatek 6 391 tis. Kč),
- 378 – *Ostatní krátkodobé závazky* (konečný zůstatek 17 202 tis. Kč).

V *Souhrnné závěrečné zprávě Ústřední inventarizační komise o inventarizaci majetku MPSV za rok 2010* (dále také „Zpráva ÚIK“) byly k výše uvedeným účtům přiloženy pouze rekapitulace hlavní knihy. Předložené rekapitulace však nelze považovat za inventurní soupisy ve smyslu § 30 odst. 2 zákona o účetnictví, kterými by bylo doloženo provedení inventarizace, a jedná se tedy o neprůkazné inventurní soupisy. Neprůkaznost inventurních soupisů byla již konstatována při kontrolních akcích č. 07/13, č. 08/13, č. 09/05 a č. 10/06.

MPSV má mj. bankovní účet vedený u banky v SRN, k jehož konečnému zůstatku k 31. prosinci 2010 ve výši 16 537 tis. Kč neprovedlo inventarizaci, tzn., že v rozporu s § 29 odst. 1 zákona o účetnictví nezjistilo skutečný stav veškerého majetku na účtu 245 – *Jiné běžné účty*.

3.8 Sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2010

Předložená příloha účetní závěrky nebyla sestavena v souladu se vzorem stanoveným v příloze č. 5 vyhlášky č. 410/2009 Sb. **V rozporu s § 7 odst. 5 zákona o účetnictví MPSV nevedlo informace o použitých účetních metodách, popřípadě o odchylkách od těchto metod,** a jejich vlivu na účtování o majetku a závazcích. Pro rok 2010 se jednalo o významnou informaci z toho hlediska, že byly novými právními předpisy účinnými od 1. ledna 2010 zavedeny účetní metody a postupy účtování, které MPSV v převážné většině neakceptovalo. Informace o odchylkách od nového účetnictví OSS by tedy byla pro uživatele účetní závěrky významná.

Příloha účetní závěrky dále neobsahovala např. informace dle § 19 zákona o účetnictví (příloha A.6 a A.7), podle kterého je účetní jednotka povinna informovat o skutečnostech, které poskytují **další informace o situacích, které existovaly ke konci rozvahového dne a jejichž důsledky mění významným způsobem pohled na finanční situaci účetní jednotky**. Takovou významnou informací byla např. hodnota podílu ve společnosti s ručením omezeným. MPSV v účetní závěrce k 31. prosinci 2010 vykázalo jako součást účtu 069 – *Ostatní dlouhodobý finanční majetek* podíl ve společnosti v hodnotě 240 195 tis. Kč (pořizovací cena podílu MPSV). V průběhu roku 2010 však Nejvyšší soud ČR rozhodl s konečnou platností (v usnesení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu) o snížení hodnoty podílu MPSV na částku 96 tis. Kč¹².

3.9 Účetní oblasti, ke kterým se NKÚ nevyjádřil

S účinností od 1. ledna 2010 byly pro rok 2010 vydány nové právní předpisy a zároveň došlo k novelizaci některých stávajících právních předpisů.¹³ Právní předpisy účinné pro rok 2010 však neupravovaly všechny postupy účtování (vydány pouze čtyři ČÚS z původních 22) a určité oblasti byly jednotlivými předpisy upraveny nejednoznačně.

S ohledem na stav právních předpisů pro oblast účetnictví v roce 2010 se NKÚ nevyjadřuje ke správnosti účtování v následujících oblastech:

– *Neinvestiční transfery na projekty spolufinancované z EU a příjmy z Národního fondu*

MPSV v roce 2010 poskytovalo mj. také finanční prostředky v rámci operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost*, který byl spolufinancován z prostředků EU. MPSV bylo v roce 2010 poskytovatelem dotace a na projekty spolufinancované z EU vydalo v roce 2010 částku 3 226 463,56 tis. Kč. Zároveň bylo MPSV příjemcem prostředků z EU, resp. přijímalo je prostřednictvím Národního fondu.

Vzhledem k tomu, že z ustanovení a definic ČÚS č. 703 – *Transfery* nebylo pro rok 2010 zcela jasné, v jaké roli MPSV v případě příjmů a výdajů prostředků z EU vystupuje, NKÚ se nevyjádřil ke správnosti účtování o prostředcích poskytovaných na projekty spolufinancované z EU ani k účtování o příjmech přijatých prostřednictvím Národního fondu.

– *Vyřazování dlouhodobého majetku*

Při účtování o vyřazování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v roce 2010 používalo MPSV jako souvztažný účet k majetkovým účtům účet 403 – *Dotace na pořízení dlouhodobého majetku*, příp. 088 – *Oprávkový účet k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku*.

Pro účetní období 2010 nebyly vydány účetní standardy a neexistovaly jednoznačně dané postupy, které by stanovily postupy účtování při vyřazování majetku v roce 2010 v případech, kdy není používána metoda odpisování.

– *Drobný dlouhodobý majetek a oprávkový účet*

MPSV účtovalo v roce 2010 o pořízení drobného dlouhodobého majetku prostřednictvím nákladových účtů (v pořizovací ceně). Při zařazování majetku pak MPSV o drobném dlouhodobém majetku účtovalo prostřednictvím majetkových účtů a zároveň účtovalo celou pořizovací cenu na účtech oprávek k drobnému dlouhodobému majetku.

Z vyhlášky č. 410/2009 Sb. vyplývá, že drobný dlouhodobý majetek je majetek odepisovaný průběžně do nákladů. V souladu s účinnými právními předpisy však MPSV v roce 2010 nemohlo účtovat o oprávkách k drobnému dlouhodobému majetku, neboť v přechodných ustanoveních vyhlášky č. 410/2009 Sb. je účetní metoda odpisování majetku odložena až na rok 2011. Zároveň vyhláška č. 410/2009 Sb. vyžadovala účtovat o pořizovací ceně tohoto majetku do nákladů. Tyto požadavky nelze aplikovat současně.

12 Hodnota podílu MPSV byla snížena v rámci úprav základního kapitálu společnosti s r. o. Snížení částky představující výši podílu nemění výši pořizovací ceny, kterou pro MPSV představovala částka 240 195 tis. Kč.

13 Viz kapitola 1.

MPSV v účetní závěrce k 31. prosinci 2010 ve výkazu rozvaha vykázalo oprávky ve sloupci KOREKCE u drobného dlouhodobého majetku v celkové výši 27 078 tis. Kč.

4. Porušení rozpočtové kázně

MPSV neprovedlo ve lhůtě 10 pracovních dnů odvod přijatých prostředků v celkové výši 4 703 132,03 EUR na příjmový účet státního rozpočtu, resp. kapitoly 397 – Operace státních finančních aktiv, čímž porušilo § 45 odst. 10 zákona č. 218/2000 Sb. a ve smyslu § 44 odst. 1 písm. g) téhož zákona se tím dopustilo porušení rozpočtové kázně.

Jednalo se o prostředky plynoucí z dividend vyplacených akciovou společností ve výši 4 073 742,30 EUR. Ty byly MPSV připsány na účet vedený u banky v SRN dne 7. května 2010. Výpis z účtu dokládající příjem peněžních prostředků obdrželo MPSV dne 12. května 2010, do státního rozpočtu byly prostředky odvedeny dne 25. června 2010.

Dále se jednalo o prostředky plynoucí z vrácené daně ze SRN k vyplaceným dividendám ve výši 629 389,73 EUR. Vrácená daň byla na účet MPSV vedený u banky v SRN připsána dne 23. července 2010, do státního rozpočtu však byly prostředky odeslány až 4. ledna 2011.

5. Ostatní zjištění – skutečnosti ovlivňující vypovídací schopnost informací v účetní závěrce

MPSV ve své účetní závěrce k 31. prosinci 2010 vykázalo v souladu s přílohou č. 1 vyhlášky č. 410/2009 Sb. na účtu:

- 222 – *Příjmový účet organizačních složek státu* konečný zůstatek ve výši 4 535 092 tis. Kč,
- 223 – *Zvláštní výdajový účet* na účet konečný zůstatek ve výši 39 348 215 tis. Kč.

MPSV vykázalo zůstatky účtů 222 – *Příjmový účet OSS* a 223 – *Zvláštní výdajový účet* ve své účetní závěrce ve výkazu rozvaha samostatně jako aktiva a cizí zdroje, postupovalo tak v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. a v tomto smyslu nepochylovalo.

Podle ustanovení ČÚS č. 702 – *Otevírání a uzavírání účetních knih* měly být konečné zůstatky účtů 222 a 223 v rámci uzavírání účetních knih převedeny na účet 499 – *Zúčtování na základě zvláštních předpisů*. Závazný vzor rozvahy však tento účet neobsahoval a vykázané konečné zůstatky účtů 222 a 223 ovlivnily bilanční sumu ve výkazu rozvaha.

Aplikace ČÚS č. 702 ve vztahu k vyhlášce č. 410/2009 Sb. a k zákonu o účetnictví způsobuje problematickou vypovídací schopnost těchto údajů v rozvaze, a to zejména v souvislosti s tím, že povaha případů zachycených na účtech 222 – *Příjmový účet OSS* a 223 – *Zvláštní výdajový účet* se mezi účetními obdobími mění – transformuje z povahy aktiv a cizích zdrojů do vlastního kapitálu.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontrolní akce č. 11/36 bylo prověřit, zda MPSV postupovalo při vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky k 31. prosinci 2010 v souladu s příslušnými právními předpisy. Jak dokládají zjištění uvedená v části II., dopustilo se MPSV při vedení účetnictví v roce 2010 mnoha systémových nesprávností.

MPSV neimplementovalo do svých vnitřních předpisů změny vyplývající z nového účetnictví OSS upravené právními předpisy s účinností od 1. ledna 2010 a postupovalo ve většině případů podle metod a postupů nastavených a účinných do 31. prosince 2009.

V roce 2010 MPSV nevedlo správné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o účetnictví v oblasti účtování o transferech územním rozpočtům na dávky a transferech poskytovatelům

sociálních služeb, o vratkách dotací, v oblasti pohledávek a závazků a při účtování o valutové pokladně a výpočtu kurzových rozdílů.

Systémové nedostatky byly zjištěny rovněž v účtování o pořízení a vyřazení dlouhodobého hmotného majetku a dlouhodobého nehmotného majetku.

MPSV nevedlo v roce 2010 úplné účetnictví ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o účetnictví, a to u dlouhodobého hmotného majetku a dlouhodobého nehmotného majetku.

MPSV se v roce 2010 dopustilo porušení rozpočtové kázně. MPSV neprovedlo ve lhůtě 10 pracovních dnů odvod přijatých prostředků v celkové výši 4 703 132,03 EUR na příjmový účet státního rozpočtu, resp. kapitoly 397 – *Operace státních finančních aktiv*, čímž porušilo § 45 odst. 10 zákona č. 218/2000 Sb.

Pravidla pro vedení účetnictví OSS stanovená pro rok 2010 nebyla jednoznačná, srozumitelná a úplná. Prováděcí předpisy k zákonu o účetnictví byly vydány ve velmi krátkém čase před jejich účinností. Účetní standardy byly pro rok 2010 vydány pouze čtyři a jen z malé části upravovaly problematiku řešenou původními standardy č. 501 až 522 (účinnými do 31. prosince 2009).